

УДК 352:342.25

DOI: 10.35432/tisb322024346578

Павло Чистяков*аспірант кафедри державознавства, права та євроінтеграції**Національний університет «Одеська політехніка»**<https://orcid.org/0009-0001-5864-9991>**e-mail: len090170@ukr.net*

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті обґрунтовується механізм правового регулювання місцевого самоврядування. Для місцевого самоврядування характерний свій механізм правового регулювання, який пояснюється змістом і функціями місцевого самоврядування. Стосовно місцевого самоврядування його правовий механізм системно не регулюється, хоча є його невід'ємною часткою. Окрему увагу в роботі приділено впливу сучасних процесів децентралізації влади на трансформацію та ефективність цього механізму. Механізм правового регулювання місцевого самоврядування багатокомпонентне явище, котре справляє суттєвий вплив на публічне управління. Він працює за певних умов, які є гарантією його функціонування.

Тому в статті розглядається елементна база місцевого самоврядування, аналіз його складових частин, з'ясовуються зв'язки між його елементами та етапи реалізації механізму правового регулювання. Механізм правового регулювання складається із набору елементів, до яких відносяться: норма права, правовідносини, юридичні акти та правові інститути. Акцент зроблений на правові акти місцевого самоврядування, які поділяються на нормативні та індивідуальні. Ненормативні виконують важливу роль в місцевому самоврядуванні бо вони стосуються конкретної юридичної або фізичної особи, що дає можливість реалізувати норму права. Автором визначено основні проблеми правозастосування, що виникають у повсякденній діяльності органів місцевого самоврядування під час реалізації ними владних повноважень.

В статті обґрунтовуються умови функціонування механізму правового регулювання місцевого самоврядування, до яких відносяться: держава, самостійність, власність та законодавство. Наголошується на необхідності узгодження норм муніципального права із загальнодержавними стандартами задля уникнення правових колізій. Власність є значимою умовою правового регулювання місцевого самоврядування. Власність в місцевому самоврядуванні виступає як інститут комунальної власності. Наявність комунальної власності дозволяє впливати на соціально-економічні відносини місцевого самоврядування та вирішувати регіональні проблеми. Підкреслюється, що саме належна матеріально-фінансова база є запорукою реальної, а не декларативної автономії місцевої влади. У підсумку запропоновано шляхи вдосконалення законодавства, спрямовані на оптимізацію правового регулювання в умовах сьогодення.

Ключові слова: міське самоврядування, механізм, правове регулювання, держава, власність, правові акти.

Pavlo Chistyakov*PhD-student of the Department of**State Studies, Law and European Integration**the ESI of Public Service and Administration,**Odesa Polytechnic National University**<https://orcid.org/0009-0001-5864-9991>**e-mail: len090170@ukr.net*

LEGAL MECHANISM OF LOCAL SELF-GOVERNMENT

The article substantiates the mechanism of legal regulation of local self-government. Local self-government is characterized by its own mechanism of legal regulation, which is explained by the content and functions of local self-government. Regarding local self-government, its legal mechanism is not regulated systematically, although it is an integral part of it. Particular attention in the work is paid to the influence of modern processes of power decentralization on the transformation and efficiency of this mechanism. The mechanism of legal regulation of local self-government is a multicomponent phenomenon that exerts a significant influence on public administration. It operates under certain conditions that serve as a guarantee of its functioning.

Therefore, the article examines the elemental base of local self-government, analyzes its constituent parts, and clarifies the connections between its elements and the stages of implementation of the legal regulation mechanism. The mechanism of legal regulation consists of a set of elements, which include: legal norms, legal relations, legal acts, and legal institutions. Emphasis is placed on legal acts of local self-government, which are divided into normative and individual ones. Non-normative acts play an important role in local self-government because they concern a specific legal entity or individual, making it possible to implement a legal norm. The author identifies the main problems of law enforcement that arise in the daily activities of local self-government bodies during the exercise of their powers.

The article substantiates the conditions for the functioning of the mechanism of legal regulation of local self-government, which include: the state, autonomy, property, and legislation. The necessity of harmonizing municipal law norms with national standards to avoid legal conflicts is emphasized. Property is a significant condition for the legal regulation of local self-government. Property in local self-government acts as the institution of municipal property. The presence of municipal property allows influencing the socio-economic relations of local self-government and solving regional problems. It is underscored that a proper material and financial base is the guarantee of real, rather than declarative, autonomy of local authorities. In conclusion, ways to improve legislation aimed at optimizing legal regulation in the current conditions are proposed.

Keywords: local self -government, mechanism, legal regulation, state, property, legal acts.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Проблема розвитку місцевого самоврядування була і є однією із актуальних в публічному управлінні. В умовах війни воно потерпає від турбулентності стану самої країни та економіки і стану самого самоврядування. Завданням місцевого самоврядування на сьогодні є підвищення ефективності місцевого самоуправління. Одним із таких напрямків є удосконалення правового механізму місцевого самоврядування. Адже саме від якості законодавчого забезпечення залежить здатність громад оперативно реагувати на виклики воєнного стану та забезпечувати життєдіяльність територій. Чітко визначені правові рамки мають усунути колізії між повноваженнями органів державної влади та місцевого самоврядування, що є критично важливим в умовах обмежених ресурсів. Крім того, оновлення правового механізму повинно відбуватися з урахуванням європейських стандартів, що стане фундаментом для повоєнної відбудови та подальшої демократизації системи публічного управління в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Наукових робіт з тематики місцевого врядування багато. Це роботи Лазора О.Д., Свирського Б.М., Ославського М.І., Борденюка В.І., Ботанова О.В. та інших. Що стосується механізму правового регулювання місцевого самоврядування, наукових досліджень майже немає.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка теоретичних і практичних аспектів правового механізму місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих

наукових результатів. Механізм правового регулювання посідає важливе місце в публічному управлінні. Так, він використовується для розкриття взаємодії різних елементів правової системи, за допомогою яких здійснюється регулятивна дія на суспільні відносини з метою їх упорядкованості, тобто, акцентується на структурі і динаміці правового регулювання. [1, с.679]

Існують різноманітні поняття механізму правового регулювання. О.Ф.Скакун оцінює механізм правового регулювання як процес перекладу нормативного права у підпорядкованість суспільних відносин, здійснених за допомогою системи правових заходів і форм з метою задоволення публічних і приватних інтересів, забезпечення правопорядку. [1, с. 679]

В.П. Марущак розглядає механізм правового регулювання як систему елементів, коли вони просторово розміщуються в певному порядку, і між ними є складні з'єднання, які внаслідок взаємодії елементів дають результат поза системою до регульованого об'єкта [2, с. 75].

Для всіх зовнішніх різних підходів до механізму правового регулювання в цих визначеннях багато спільного. По-перше, кожен підкреслює системний характер механізму правових регулювання. По-друге, механізм оцінюється як система юридичних засобів. По-третє, механізм правового регулювання оцінюється як регулювання сукупних соціальних відносин. Відмінності стосуються системи та глибини характеристик механізму самого правового регулювання. Якщо перше визначення є просто по собі і намагається висловити суть явища, то визначення О. Ф. Скакун більш розширене і відображає розподіл права на державні та приватні відносини. Третє визначення - це намагання охарактеризувати механізм правового регулювання як просторово-часовий зв'язок елементів та отримання результату до регулювання соціальних відносин. Різниця між самими визначеннями знаходиться в орієнтирній точці, яка розуміється як механізм регулювання та завдання, які встановлюють його дослідники. Тому розуміння механізму правових регуляторів має сенс шукати із загального та особливого, що є в цих визначеннях, тобто виходити з його компонентів. Зважаючи на те, що об'єктом дослідження є місцеве самоврядування, до якого загальні принципи механізму правового регулювання можуть також застосовуватися.

Отже, спочатку - про ознаки механізму правового регулювання місцевого самоврядування.

По-перше, особливість механізму правового регулювання пов'язана зі сферою місцевого самоврядування. У зв'язку з цим, механізм правового регулювання зобов'язаний забезпечити функціонування принципів, функцій, компетенцій та повноважень у місцевому самоврядуванні. У цьому випадку місцеве самоврядування є предметом впливу механізму правового регулювання. А механізм правового регулювання формується відповідно до мети, яка встановлена для нього. Метою механізму правового регулювання місцевого самоврядування є такий вплив на суспільні інтереси, що мають регіональне значення, що забезпечило б ефективність місцевого самоврядування.

Відповідно до мети, перед механізмом правового регулювання місцевого самоврядування створюються завдання, які детально деталізують мету.

По-друге, ознакою механізму правового регулювання місцевого самоврядування є суб'єктивно-об'єктивний склад. З одного боку - це відображається законами історичного розвитку, законами еволюції суспільства та місцевого самоврядування, рівня економічного розвитку, культури та самої держави. З іншого боку, основою механізму правового регулювання є правотворча, правореалізуюча та правозахисна діяльність, тобто юридична робота.

По-третє, особливість механізму правового регулювання місцевого самоврядування складається у зв'язку та взаємодії, які забезпечують наслідки впливу на відносини, що розвиваються на регіональному рівні. Елементи повинні бути обрані таким чином, щоб їх

взаємодія дала результат, який був би виражений і може позитивно вплинути на систему місцевого самоврядування. Таким чином, створюється структура. Структура - це певний порядок розташування елементів [2, с. 77]). Структура дозволяє бачити просторове розміщення елементів та використовувати такі взаємозв'язки між ними, які дають максимальний ефект у регулюванні місцевого самоврядування.

В-четверте, механізм правового регулювання місцевого самоврядування є похідною правової системи держави. Це скорочує основні загальні особливості правової системи, але в той же час має власні характеристики, які дозволяють визначити її як незалежну систему, яка розуміється місцевим самоуправлінням.

По-п'яте, механізм правового регулювання - це динамічна система, яка виражається як процес, що складається з етапів. Процес дає змогу створити послідовність у використанні юридичних засобів формування правових відносин відповідно до юридичної системи.

По-шосте, механізм правового регулювання місцевого самоврядування характеризується зв'язком загально дозвільного та диспозитивно-децентралізованого регулювання. У рамках цілого місцевого самоврядування діє на основі поточного законодавства держави, а отже, механізм правового регулювання повинен відповідати національній законодавчій системі. З іншого боку, органи місцевого самоврядування значною мірою базуються на локальному нормативному та договірному регулюванні, що базуються на дозволах, заохоченнях, заборонах, відповідальності, зобов'язаннях тощо.

В-сьомих, механізм правового регулювання місцевого самоврядування характеризується специфікою умов, що забезпечують його ефективність. Це право на законну діяльність у межах регіону, рішення місцевих юридичних питань за допомогою юридичних процедур у центральній владі, наявність юридичних гарантій для місцевого самоврядування тощо. Якщо не створювати умов взаємодії елементів механізму правового регулювання місцевого самоврядування, тоді не потрібно очікувати його ефективності. Як уже зазначалося, декларативні юридичні гарантії місцевого самоврядування не дозволяють місцевим органам діяльності ефективно діяти в рамках своїх повноважень.

Механізм правового регулювання місцевого самоврядування складається з цілого ланцюга елементів.

Найважливішою по значенню серед елементів механізму правового регулювання місцевого самоврядування є норма права. «Норма права являє собою загальне обов'язкове правило поведінки, яка встановлює для об'єкта як можливий варіант поведінки – суб'єктивні права, так і необхідний варіант поведінки – юридичні обов'язки» [1, с. 679]. Норма права встановлюється для суб'єктів місцевого самоврядування актами поведінки, в межах яких можливо реалізовувати свої права та нести обов'язки. Таким чином, це сфера як місцевого самоврядування, так і місцевих установ. Вони відображають найбільш типові правові відносини в місцевому самоврядуванні, які стосуються як інтересів держави, так і місцевого самоврядування. Класична структура самого верховенства закону дає змогу коригувати юридичні відносини від їх виникнення до припинення. Ця, по суті, абстрактна конструкція, є абсолютно практичною, оскільки сучасне законодавство створюється на її основі. Перш за все, ми говоримо про норми функції. У них немає класичних елементів норми права, але без них неможливо. Наприклад, така норма є позначенням місцевого самоврядування у статті 2 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні". Згідно з цією статтею, місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальною здатністю територіальної спільноти - жителів села або добровільної асоціації в сільській громаді жителів кількох сел, села, міст - незалежно або під відповідальністю місцевих органів влади щодо вирішення питань місцевого значення в межах Конституції та законів України. Як бачите, ця норма не містить ні гіпотези, ні диспозиції, ні санкції. У той же час, без цього, законодавство про місцеве самоврядування мало би великий пробіл, оскільки було б не зрозуміло, що є місцеве самоврядування. Тому теорії дефініції мають важливе значення. Формування

механізму правового регулювання починається з них. Важливо одночасно зауважити, що самі визначення повинні бути чітко вказані. І в цьому напрямку наукові дослідження є значною підтримкою.

Крім того, правовий механізм місцевого самоврядування використовує норми з відкритим кордоном їхньої дії, тобто вони можуть бути продовжені в інших суміжних нормах. Це стосується процедурних норм. Матеріальна норма утворює правило поведінки, а процедурна норма створює процедуру її впровадження. Елементи механізму місцевого самоврядування також включають норми - приписи. «Норма - припис - це цільне, логічно і граматично виверене імперативне правове судження загального характеру, формально закріплене в тексті нормативно-правового акту». [1, с. 415]. У своїй діяльності органи місцевого самоврядування приймають низку актів, котрі відносяться до приписів, тобто є певними правилами, але не передбачають санкцій за їх порушення, які можуть бути пов'язані з характером об'єкта регулювання.

До норми механізму місцевого самоврядування слід віднести індикативні норми, тобто такі, що пропонують місцевим органам здійснення певних дій на користь суспільних інтересів місцевого самоврядування. Такі дії не є обов'язковими для цього суб'єкта, але бажані для місцевого самоврядування. У цьому випадку ми говоримо про ради, пропозиції чи прохання до суб'єктів підприємництва, які не підпорядковуються місцевим органам влади.

Наступним важливим елементом механізму місцевого самоврядування є юридичні відносини. «Правовідносини - це необхідний елемент механізму правового регулювання, важлива ступінь здійснення програм, закладених у нормах права». [1, с. 684]. Юридичні відносини в місцевому самоврядуванні - це публічні зв'язки органів місцевого самоврядування, які регулюються законом. Юридичні відносини виникають на основі диспозиції або санкцій правової норми, тобто вони є індивідуалізацією правової норми. Щодо місцевого самоврядування правові відносини в механізмі правового регулювання визначають предмет відносин у місцевому самоврядуванні, які застосовуються до правових норм, формують конкретну поведінку чи діяльність, встановлюють зв'язки між органами місцевого самоврядування у формі кореляції прав та зобов'язань, реалізують юридичну особистість особи, є умовою для суб'єктивних прав, зобов'язань та відповідальності суб'єктів публічного управління.

Важливим елементом механізму правового регулювання місцевого самоврядування є юридичні акти. Юридичні акти поділяються на нормативні та ненормативні. Нормативні акти містять загальні правила поведінки, що стосуються предметів домовленості. Ненормативні акти - це акти індивідуалізації диспозиції або санкцій правової норми, спрямовані на конкретну особу, які мають організаційно-адміністративний, індивідуальний, інформаційний характер.

Нормативні акти місцевого самоврядування носять підзаконний характер. «Підзаконний нормативний акт органів місцевого самоврядування – акт, що видається в межах компетенції органів місцевого самоврядування, що містить норми права, обов'язкові для населення самокерованих територій, а також для установ і організацій, що здійснюють в їх межах». [3, с. 20].

Як нормативний акт місцевого самоврядування він характеризується такими ознаками:

1. Це підзаконний нормативний акт;
2. Це управлінське рішення органу місцевого самоврядування або чинної особи, що має правову форму;
3. Це нормативно-локальний акт, оскільки його юрисдикція розповсюджується в межах регіону;
4. Це самостійне правове рішення по місцевим питанням;
5. Це правовий акт, який має обов'язково письмову форму.

Всі ознаки дають можливість виконувати роль активного елементу правового механізму самоврядування, які, як правило, можна розділити на такі типи:

1. Рішення, прийняті прямою волею населення відповідної самостійної території (місцевий референдум - район, міський, сільський тощо);
2. Рішення, прийняті на зборах (загальних зборах) громадян;
3. Рішення представницьких органів місцевого самоврядування;
4. Рішення голови адміністрацій.

Ненормативні акти (індивідуальні) впроваджують саме правило поведінки або ті правові наслідки, які пов'язані з незаконною поведінкою. Тому в механізмі правового регулювання місцевого самоврядування вони відіграють роль прямого виконання прав та зобов'язань та використання закону.

Важливим елементом механізму правового регулювання є правові інститути. Якщо норма права в механізмі правового регулювання місцевого самоврядування виступає актом, тобто регулює певну одиницю відносин місцевого самоврядування, то інститут права виступає як молекула, спричиняє систематичний вплив на відносини в місцевому самоврядуванні. Таким чином, правовий інститут як відповідальність спричиняє систематичний вплив, оскільки він містить набір елементів, які в їх відносинах систематично впливають на протиправну діяльність органа самоврядування чи офіційної особи.

Механізм юридичного регулювання місцевого самоврядування, використовуючи ефект взаємодії його елементів, створює процес впливу на відносини учасників місцевого самоврядування, який складається з певних етапів. Процес правового регулювання місцевого самоврядування - це низка взаємопов'язаних дій у регулюванні місцевого самоврядування, який включає етап, пов'язаний з нормальною діяльністю місцевих органів влади. Норма формування пов'язана зі станом місцевого самоврядування, цілей, завдань та напрямками його розвитку. У діяльності місцевих органів влади формування норми пояснюється соціальною та економічною політикою держави, для яких місцеве самоврядування виступає об'єктом регулювання в процесі формування норми. У цьому процесі досліджуються межі соціального явища, зовнішнє середовище регіону, компетентність, можливості вирішити питання місцевим самоврядуванням та наявність повноважень для її вирішення.

Контур загального завдання формування норми при регулюванні питань місцевого значення дає змогу перейти від загального до конкретного, тобто перейти до підготовки проекту нормативного акту. Проект дозволяє вказати реальність існуючого стану та визначити варіанти як для самого проекту, так і для наслідків, які здатні прийти. Слід мати на увазі, що юридичні дії місцевих органів влади в галузі економічних відносин пов'язані з дефіцитом фінансових та матеріальних ресурсів, і тому досить важко вирішити питання місцевого значення. Крім того, альтернативи можуть бути пов'язані з тими пріоритетами, які виникають на регіональному рівні, та тими пріоритетними проблемами, які слід терміново вирішити. Все це не дозволяє створювати рішення з точки зору прагматизму та оптимальності в регулюванні соціально-економічних процесів місцевого значення. Важливим моментом у розробці нормативного акту є самооцінка місцевого самоврядування, з точки зору внутрішніх можливостей у його впровадженні та інших місцевих органах влади, яким будуть довірені виконання нормативного акту. Йдеться про те, чи є організаційна здатність місцевого самоврядування вирішувати завдання. Якщо таких можливостей недостатньо, то можна залучити договірні форми співпраці з невпорядкованими та приватними організаціями і установами, які здатні втілити нормативний акт. Це дає змогу визначати загальний потенціал місцевих органів влади, враховувати недоліки структури, визначати обмеження компетентності, створювати умови для зміни регулювання соціально-економічних відносин, усувати або зменшувати недоліки в діяльності місцевих органів самоврядування.

Кінцевим результатом цього етапу є формалізація дій у формі проекту регуляторного акту, іншими словами, це рішення, яке приймається місцевим самоврядуванням. Таким чином,

утворюється остаточне рішення, яке повинно містити механізм виконання акту про розробку та формування зобов'язань регуляторного предмета, його прав та зобов'язань, гарантії сторін, гарантії сторін у виконанні акту про управління, стратегії дій, систему моніторингу виконання правового акту.

Другий етап механізму правового регулювання відбувається під час вступу в дію механізму реалізації норми права у вигляді правових відносин, з виникненням конкретних суб'єктивних прав та зобов'язань його учасників. Для місцевого самоврядування це означає, що нормативність правових актів перетворюється через юридичний зв'язок прав та зобов'язань учасників у правові відносини місцевого самоврядування. Кожна сторона, що вступає в юридичні відносини на рівні місцевого самоврядування, включає весь механізм правового регулювання. Наприклад, мешканці території мають право звертатися до місцевих органів влади з пропозиціями, заявами, скаргами. Цей юридичний факт викликає низку дій місцевих органів влади, що вони повинні зробити з їхнього боку. Нехтування діями громадян у майбутньому включає механізм відповідальності чиновників та органів місцевого самоврядування за їх незаконні дії. Таким чином, механізм забезпечення правового регулювання здійснюється на основі правових відносин, які можуть виникнути на вимогу та з волі їх учасників, або на основі нормативно-правового акту, який поза волею учасників привертає суб'єктів до вирішення місцевих питань (наприклад, бюджет) або індивідуального юридичного акту до конкретних обставин (рішення про надання ліцензії).

Третій етап механізму місцевого самоврядування проявляється в правозастосуванні нормативно-правового акту як державного органу, так і місцевого самоврядування через акти правоохоронних органів. На цьому етапі органи місцевого самоврядування реалізують спільно рішення через свої дії, приймають акти, що стосуються конкретних питань. Вони виконують дії, які спрямовані на розгляд та рішення індивідуальних справ. На цьому етапі здійснюється реалізація рішень, прийнятих органами місцевого самоврядування, яка полягає у системі моніторингу та оцінки виконання правового акту при регулюванні соціально-економічних відносин. Контроль дає можливість аналізувати дії суб'єктів місцевого самоврядування, виробляючи заходи по попередженню протиправних дій.

Функціонування механізму правового регулювання місцевого самоврядування залежить від деяких умов. Важливою умовою механізму правового регулювання місцевого самоврядування є держава. Держава є сполученим елементом місцевого самоврядування. Держава - це той гарант, який сприяє місцевому самоврядуванню. Відсутність держави призводить до його знищення. У цьому випадку кожен регіон тяжіє перетворитися на державу, протистояти іншим регіонам. Отже, слабка державність у середньовічній Європі призвела до того, що феодалні лорди намагалися тиснути на міську владу. Держава, що відкликає самоврядування регіонів, руйнує міжрегіональні межі і, таким чином, сприяє руйнуванню регіону. Держава, звичайно, також може скоротити незалежність регіонів, але така практика послабить саму державу. Сила держави залежить від розвитку інфраструктури країни, і чим краще вона розвивається, тим вище рівень розвитку самої держави. І місцеве самоврядування є частиною інфраструктури регіону. У сучасних умовах держава та місцеве самоврядування не в змозі існувати один без одного. Вони доповнюють один одного.

Ще одна умова правового механізму місцевого самоврядування - це самостійність. Автономія забезпечує можливість незалежного вирішення місцевих питань. Це досягається насамперед за рахунок права природного, так і позитивного. Природне право для місцевого самоврядування означає можливість автономного незалежного здійснення прав людини в межах територіальної громади. І, отже, ця територіальна громада може вирішити свої регіональні проблеми, делегуючи рішення глобальних питань державі. Позитивне право - це право місцевого самоврядування створити свою нормативно-правову базу місцевих органів влади на основі законодавства. Можливість створення своєї локальної правової системи забезпечує місцеву владу легітимністю своєї діяльності як представника місцевого населення

та здатністю враховувати історичні, етнічні, економічні та інші характеристики регіону. У той же час, наявність регіональної законодавчої бази створює цивільність у відносинах між державними органами та місцевими органами самоврядування, оскільки перші та останні зобов'язані діяти у кордонах закону і не порушувати законність.

Значною умовою механізму правового регулювання місцевого самоврядування є власність. Інститут майна належить до основних установ природного права. Без інституту майна місцеве самоврядування перетворюється на фікцію, оскільки відсутність матеріальної основи блокує функціонування місцевого самоврядування. Наявність комунальної власності дозволяє впливати на соціально-економічні відносини місцевого самоврядування та вирішувати регіональні проблеми. У механізмі правового регулювання місцевого самоврядування власність представлена як інститут комунальної власності. Право комунального майна - це система правових норм, які встановлюються законодавством з метою регулювання змісту власності та управління. Стаття 60 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначає суб'єктивний та об'єктивний склад комунальної власності. Саме право комунальної власності має великий вплив на функціонування території, оскільки юридичні норми створюють основу для необхідних умов для розвитку місцевого самоврядування.

Невід'ємною частиною механізму правового регулювання місцевого самоврядування є юридичні режими регіональних прав власності. На жаль, у законодавстві комунальна власність розглядається як моно системний інститут, тоді як державна власність розглядається у двох режимах: право оперативного управління та права господарського управління. Навіть приватна власність розглядається як неоднорідна: пов'язана з особистим споживанням та використанням як капіталу. Що стосується комунальної власності, ці питання не піднімаються. Згідно з Конституцією України, комунальна власність розглядається як окремий тип майна. Разом з тим, в законі в Україні "Про місцеве самоврядування в Україні" (ст. 60), немає поняття права комунальної власності, як правомочія володіння, користування і розпорядження реалізують зміст власності. Все це важливо, оскільки режими власності дозволяють управляти нею, а отже, і територією в цілому.

Важливою умовою механізму правового регулювання місцевого самоврядування є законодавство. За його допомогою та через юридичне регулювання воно може впливати на функціонування та розвиток місцевого самоврядування. Механізм правового регулювання місцевого самоврядування витягує юридичні норми з законодавства, які стосуються юридичних відносин, і розвиваються в місцевому самоврядуванні. Виходячи з законодавства, формуються відносини між державними органами влади та місцевим урядом, а також з громадянами, які мешкають у місцевій громаді. Законодавство є самостійним обмеженням держави для регулювання місцевого самоврядування та втручання в місцеві процеси, визначає та встановлює компетенцію місцевого уряду та повноваження своїх органів, а також визначає відносини місцевих органів влади з населенням, захищаючи останніх від незаконних дій чиновників та місцевих органів влади.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Механізм правового регулювання місцевого самоврядування – це багатокомпонентне явище, котре справляє суттєвий вплив на публічне управління. Він працює за певних умов, які є гарантією його функціонування. Механізм правового регулювання складається із набору елементів, до яких відносяться: норма права, правовідносини, юридичні акти та правові інститути, які в сукупності забезпечують функціонування місцевого самоврядування.

Розробка механізму правового регулювання місцевого самоврядування в теоретичному і практичному напрямку є перспективною подальшою розвідкою у розвитку місцевого самоврядування, оскільки сприяє підвищенню його ефективності.

Список використаних джерел

1. Марущак В.П. Планування в умовах ринкової економіки / Одеса, Пальміра, 2008. - 284с.
2. Марущак В.П. Правове забезпечення державного управління і державної служби / Навч. пос.: Харків, ІНАДУ, 2003. –139 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права / Підручник – Харків: Еспада, 2009. - 752с.

References

1. Marushchak, V.P. (2008). Planuvannia v umovakh rynkovoi ekonomiky [Planning in market economy conditions]. Odesa: Palmira [in Ukrainian].
2. Marushchak, V.P. (2003). Pravove zabezpechennia derzhavnoho upravlinnia i derzhavnoi sluzhby [Legal support of public administration and civil service]. Kharkiv: INADU [in Ukrainian].
3. Skakun, O.F. (2009). Teoriia derzhavy i prava [Theory of state and law]. Kharkiv: Espada [in Ukrainian].